

O CARTE ȘI O LANSARE CU MIROȘ DE GUTUIE

Raia ROGAC

În ziua ei de naștere, poeta și ziarista Zina Izbaș, alături de personalități de cultură, critici literari, poeți, interpreți, rude și prieteni, a dat undă verde unei noi culegeri de poezii intitulată sugestiv *Baladă cu timp rebel*” (Chișinău: Pontos, 2020). Pe post de moderatoare, dr. Victoria Fonari, în debutul evenimentului omagial, desfășurat la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din capitală, a menționat:

„Avem bucuria, la acest apus de toamnă, să ne întrunim pe viu la această lansare a unei cărți – și una, și alta, cu miros de gutuie, cu amintiri despre cei dragi: mamă și tată, casa părintească, sat natal, țară românească etc. Vă îndemn să cunoaștem și să valorificăm metaforele cuprinse în acest nou discurs poetic al protagonistei. Vom încerca împreună să creionăm un portret verbal al autoarei și să susținem cartea *Baladă cu timp rebel*, invitând, rând pe rând, la microfon doritorii de a-și împărtăși gândurile”.

Primul la microfon, a venit Ianoș Țurcanu care, între altele, a specificat:

„O cunosc bine pe Zina Izbaș încă de la cenaclul literar «Ovidius» de pe lângă biblioteca cu același nume, fiind una din cele mai active participante. Poezia ei s-a schimbat în *timp rebel*, devenind mai frumoasă, mai incitantă. Am citit și recitit cu interes noul volum, mi-a plăcut, titlul este unul potrivit. Felicitări ambelor sărbătorite – carte și autoare”.

Criticul literar Maria Pilchin, salutând selectul public din splendida Sală cu coloane, a ținut să remarce, cu exemple concrete, următoarele:

„Zina Izbaș este o profesionistă. Îi lipsește orgoliul, pe care îl simt la generația mea. Îi doresc să fie sănătoasă și împlinită. Și, fiindcă suntem la un botez, botezul unei noi cărți, mă simt ca un pediatru. Facerea poeziei autoarei stă între generațiile șaptezeci și optzeci. Am descoperit o poezie tânără, vibrantă. Pornind chiar de la titlu, acesta prevestește o poezie nostalgică, un poem rustic, pe de o parte, iar pe de altă parte descoperim ludicul, poemul rebel. Avem exemple de poezie reportericească, selecția lexicală ținând de stilul jurnalistic, care te invită într-o agora, unde cei adunați se luptă și se regăsesc.

Ludicul l-am prins *după sobă*, pentru că noi *toți venim din Bacovia*. În concluzie: este o carte pe care o pot lectura cititorii de vârstă diferită, fiecare va găsi poemele preferate. Vreau să subliniez că Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” este una a Poeziei și a Poetilor. Felicitări autoarei și la mai multe cărți în viitor”.

Poeta Eugenia Bulat a spus că o cunoaște demult pe autoare, apropierea fiind consolidată de pe vremea *Clipei Siderale*, arătând lumii ce tineri minunați ne-au adus anii de eliberare națională: „*Baladă cu timp rebel* este un salt poetic al Zinei Izbaș”.

Colega de Radio, Larisa Verdeș, emoționată, și-a împărtășit starea de suflet:

„*Baladă cu timp rebel* este o carte care-mi este dragă, ca și autoarea. Am citit-o de la A la Z, o apreciez ca pe un poem inedit: aici este dragoste de țară, dragoste de oameni, dragoste de cei dragi etc. Cuvintele-cheie care o definesc pe Zina Izbaș sunt dragostea și dăruirea”.

Profesoarele Svetlana Manoil și Natalia Corjița de la Colegiul Național de Comerț din Chișinău au apreciat la superlativ poezia Zinei Izbaș, întotdeauna oaspete dorit în această instituție, arătând că ea (poezia) parcă este destinată tinerilor pentru a se molipsi de dragoste de frumos, de patriotism, de iubire pentru neam și țară. De altfel, un grup mare de elevi au demonstrat acest lucru, prezentând un inspirat recital poetic din cartea *Baladă cu timp rebel*. Artista Poporului Paulina Zavtoni, secundată de studenții de la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău, a ținut personal și în numele acestora să-i mulțumească Zinei Izbaș pentru versurile din carte, care le-au servit tinerilor la crearea unui mini-spectacol de poezie prezentat, în premieră, în

Poeta Zina Izbaș și pictorul Victor Cobzac.

fața numerosului public de la Biblioteca Municipală. Totodată, distinsa acrită a apreciat hărnicia și harul poetic al protagonistei, dorindu-i și pe viitor succese și realizări remarcabile.

Artistul plastic Victor Cobzac crede că poezia Zinei Izbaș este îngemănată cu arta plastică, are culori pastelate, fine, poate fi citită, admirată și declamată. Mai în glumă, mai în serios, acesta, oferindu-i un trandafir, a spus: „Cel mai mic trandafir pentru cea mai mare poetă!”

Coloana sonoră a sărbătorii de suflet, căci anume așa a fost întrunirea împătimitilor de poezie a Zinei Izbaș, a fost susținută de faimosul interpret și compozitor Viorel Burlacu care, în debutul lansării, în premieră, a interpretat o melodie pe versuri de Ion Buzdugan, poet și publicist, dar și membru și secretar al Sfatului Țării. Alexandrina Janenco, elevă la Colegiul Național de Comerț din Chișinău, cu multă simțire și talent a interpretat o melodie din repertoriul regretatei Doina Marin Aldea-Teodorovici.

Cartea are o elegantă ținută grafică. Pe lângă versuri, aceasta mai cuprinde o prefață semnată de poeta și editoarea Marcela Mardare, intitulată *Lumina gutuii „Din fereastra cu dor”*, și ilustrații de Ruxanda Romanciuc.

Scriitoarea Marcela Mardare constată că, pe lângă alte subiecte majore de care a fost preocupată Zina Izbaș, dominantă în acest volum devine tema Unirii și a reîntregirii cu Țara-mamă. Autoarea se întreabă retoric: „Doamne, cât e de răbdat, cât o să mai

Viorel Burlacu, interpret și compozitor.

Poetul Ianoș Țurcanu.

existe hotare aberante?” (*Peisaj de toamnă*); „Noi, frați români, ce facem în final?/ Că s-a-ntâmpat – s-au mai unit popoare,/ Or... plânsul acesta-i zbcium infernal/ De dor de Țară, de România Mare!” (*Lacrimi pentru Țară*), accentuând: „Speranța pâlpaie invizibil/ la celălalt capăt de neam// o iubire fără asemănare,/ cât o nemărginire de mare,/ pe acel tărâm strămoși ne-au lăsat” (*Meditație fără punct*). Poeta consideră că timpul schimbărilor a sosit de multă vreme și trebuie „să rupi ce legat e demult:/ și jug, și blestem, și strigătul mut/ îngropat între cercuri de lut/ și... să-ți fie din nou în cetăți sărbătoare/ că iarăși suntem un popor și o țară/ fără hotar la Prut” (*Ce ai de pierdut*). Suntem avertizați: „E cod albastru de speranță-n cer/ Și galben cod de soare în inimă,/ Palpită-n roșu al sângelui drapel –/ Suntem născuți în zodia Română” (*Lacrimi pentru Țară*).

Volumul *Baladă cu timp rebel* se încheie cu *Balada din titluri*, spre sfârșitul căreia autoarea mărturisește:

„Sunt în așteptarea unui răspuns către tata, care și-a dorit mereu Țara Toată. Să nu uitați, îmi spunea, dincolo sunt frații – o stare de selenă la el m-avântă-n spații, să ajung dintr-un cer în alt cer și să scriu baladesc *recviem pentru îngeri*, mă cuprinde instantaneu un sentiment cu flori din cele depuse la intrarea Domnului în Ierusalim, ca să înțeleg că iubirea nu se-mparte-n jumătăți... Ce să-ți spun, dragă prietene, cititorule? Port în suflet comori de la mama, e firească înțelepciune acceptarea firescului, căci, orice ai zice, orice ai spune, șesul copilăriei mele nu e altceva decât verde iarba verde, toată vara am crezut că în noaptea asta voi formula o definiție justă pentru multașteptata ploaie augustă,

Zina Izbaș împreună cu jurnalista Svetlana Sîrbu.

ca să ajung din nou la *comorile mamei*, știind că în *restul zilei* întreaga mea făptură va mărturisi doruri mistuitoare spre cer zburătoare. Și... așa precum am cuvântat, să nu Vă surprindă această sinceră mărturisire, scrisă din revolta unui timp ce își aleargă prea repede caii și ne împodobeste cu viscole argintii tâmplele, sub care pulsează balade gânditoare la ce a fost frumos și bun atunci, demult, demult, demult, când pașii de copil întreceau în zbor păsările ce defilau deasupra șesului verde-brumăriu de la Heleșteni, satul natal coperit cu veșnicia unor salbe de amintiri cu Mama și Tata.

Cu dedicație și neuitare, fiica mai mare, Zina”.

Portret biografic al poetei Zinei Izbaș: s-a născut la 15 noiembrie 1954, în satul Heleșteni, comuna Marinici, raionul Nisporeni. În 1978, după încheierea studiilor la Universitatea de Stat din Moldova, obține licența Facultății de Filologie, cu specializare în jurnalism. Exact peste zece ani, debutează editorial cu volumul de versuri intitulat *Dragă, Tu. Versuri*. Alte cărți semnate de autoare: *Cântec pentru tine* (2001), *Dor de Dor* (2006), *Reduta neuitării* (2010), *Șoapte în toamnă* (2013), *Dans cu trandafiri* (2015), *Mama mea, Ileana mea* (2016), *Minunea așteptării* (2018), *Prințesa care vrea să zboare* (2019).

De o viață activează în calitate de redactor prezentator la Radio Moldova. A moderat mai multe emisiuni pentru copii, pentru vârsta a treia și din domeniul culturii. Un loc aparte în preocupările profesionale ale Zinei Izbaș îl are organizarea și desfășurarea de 22 de ani a Concursului de Creație al Tinerei Generații „Ars Adolescentina”, în parteneriat cu Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, care promovează tinerele talente din Republica Moldova. Este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova, al Uniunii Jurnaliștilor din Moldova și al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, filiala din Republica Moldova. Pentru activitatea prodigioasă în domeniul jurnalismului, în anul 2012, Zinei Izbaș i-a fost acordată Medalia „Meritul Civic”.

Fotografii de Corina Rezneac